

Heim aftur av hermótinum:

– Sum at koma í paradís

Símun Jákup Højsted ferðir áður tosa við Símun Jákup Højsted í Klaksvík. Hann hevur í sløk tvey ár verið í ST-hertænastu í gamla Jugoslavia, og heldur, at nú er nóg mikið. Næsta avbjóðingin er upptøkuroynd at sleppa við Sirius patruljuni í Grønlandi

Símun Jákup Højsted, 26 ára gamli klaksvíkingurin, sum hevur verið hermaður í Kroatia í sløk tvey ár, er komin heimaftur með alla. Hann sigur við Símalin, at nú er nóg mikið.

Hugsan hansara um leiklutin hjá ST-hermonnum sum friðarvarðveitandi herlið, er broytt.

- Vit fingið ikki nóg hollan kunnleika um stöðuna í gamla Jugoslavia, áðrenn vit fóru úr Danmark, men hinvegin, so hava fólkasløgini, sum búgva har, eisini broytt stöðu til ST-herliðini, sigur Símun Jákup.

Spurningur um tað gagnar

- Í tíðini eg havi verið Tuzla, har norðuri í landinum, eydnast tað okkum í byrjanini at fáa fólk í binda frið, men nú er líkt til, at ófriðurin aftur vindur upp á seg. Sostatt er tað óvist um vit hava gjørt nýttu hesa tíðina.

Símun Jákup Højsted heldur ikki, at útbúgvingin er góð, sum danskir hermenn fáa, áðrenn teir fara í hertænastu í krigsherjæðum londum. Tá hann kom á hermaðarleguna í Tuzla, hevði hann fingið at vita í Danmark, at hermenn ikki skuldu tosa við fólk, og at teir ikki áttu at líta á ymsu partarnar í krignum.

- Í veruleikanum kanst tú tosa við hesi fólk á sama hátt sum við øll her heima. Tey eru bert vanlig fólk, sum vilja hava frið í landinum.

- Vit høvdu tríggar tulkar við okkum, og í byrjanini tosaðu vit ikki við fólk. Sum fráleið kundu vit ikki halda okkum, tí fólk stóðu alla tíðina uttan fyrri hermaðarleguna. Vit hildu tað vera synd í teimum.

Símun Jákup Højsted

hevur alla tíðina verið í Tuzla. Hann heldur, at har búgva fleiri túsund fólk, men at eingin veit veruliga talið.

Seinasta vetur var stöðan ógvuliga vánalig, fólk áttu ikki mat í munin. Ljós og hita fingið bert av og á. Í summarhálvuni komu fitt av sendingum til økið, við mati og klæðum, men tey fingið eisini vápn.

Fólkið orkar ikki at berjast meir

- Tuzla var upprunaliga ein muslimskur býur, men so löggið tað ljóðar, so búgva nú bæði serbar, muslimar og kroatar har, sigur Símun Jákup.

- Hvussu ber tað til at teir kunnu liva í sama øki, tá teir samstundis berjast sínámillum?

- Ja, tað kann ein spyrja seg sjálván. Orsøkin er, at fólk íð er so lúgvad av krignum, at tey hvørki orka ella tíma at berjast longur. Eg haldi, at nú er komin politikkur uppí. Tað skilti eg av tosinum millum fólk.

Símun Jákup heldur, at teir ráðandi í landinum ikki vilja geva seg yvir, og at tað ikki er so löggið. Nú er tað bardagin um land og rættið hjá politikarunum og herovastum vorðið eitt persónligt mál, og teir vilja ikki víkja sæti, fyrr enn teir - hvør í sínum lagi - hava fingið viðhald.

- Nú ein dagin tosaði eg við ein eldri mann, sum hevði mist konu og tvær døtur, og hann átti bert ein son eftir. Nú var hann innkallaður í herin, men segði seg als ikki orka at fara. Eg veit ikki, hvussu gaml hann var, men hann sá út til at vera eini 60 - 70 ára gaml.

Heldur ein nýggjan Tito
Hesin maður segði, at tað altíð hevði verið ófriðarligt í landspartinum har norðuri í landinum, og at einasta bjargingin varð, um ein sterkur leiðari sum t.d. Tito kom til. Tito hevði megnað at fingið fólkasløgini at binda frið. Tann gamli vildi heldur hava slíkan leiðara, enn at landið skuldi syndrast fullkomiliga.

Ein partur í krignum er sjálvandi ógvuligur hendringar, tá partarnir bumba øki hjá hvør øðrum, og tað kemur meir enn so fyrri, at hermenn sigga deyð og særð fólk. Tað er ikki so lætt at greiða frá, men at tað eisini velst um, hvussu ein er fyrri, sigur Símun Jákup Højsted. Sjálvur er hann rættiliga væl fyrri, hóast alt.

Tá ST-hermenn koma heim aftur eftir hertænastu í

Friðarvarðveitandi ST-herliðini eru í nógvum londum, og hava til uppgávu at skapa frið. Hesi herlið hava nú verið í gamla Jugoslavia í sløk tvey ár, men higartil hevur ikki verið gjørtligt at fáa serbar, muslimar og kroatar at semjast um at binda frið

krígsøki, eitt nú til Danmarkar, skulu fáa kanningar hjá sálarfrøðingi.

- Sálarfrøðingurin var rættiliga vónsvikin av okkum. Vit vóru einir 10 mans inni í einum rúmi, og sálarfrøðingurin vildi bert hava okkum at tosa um ógvuligar hendringar, sum vit høvdu verið fyrri. Vit høvdu kortini ikki hug at tosa um tað, og tað dámdi sálarfrøðinginum illa.

Ónøgdir við lastbilin

- Tá vit hava verið fyrri slíkum hendingum, so hava vit tosað um tað beinanvegin, og hava fingið upplivingarnar skúgvadað til viks. Í Tuzla var ein prestur og ein sosialráðgevi sum gav okkum kreppuhjálpi. Eingin okkara fær tíkið slíkar hendringar úr gloymiskuni, sigur Símun Jákup Højsted.

- Hvørjar royndir hevur tú gjørt tær seinastu tvey árin í hertænastu. Hevur tú broytt hugsan um tín leiklut og um kríggð hesa tíðina?

- Tá eg fór avstað fyrstu ferð, helt eg, at vit kundu verða fólkunum til hjálpar.

- Royndir okkara sum "gamli" hermenn í Tuzla, siggjast best aftur í, hvussu vit vóru móti teimum nýggju hermonnum, t.d. við at ræða teir ella skemtast um ógvuligar hendringar. Stutt sagt, var tað á sama hátt sum at finna sær eina rukku umborð á skipi í gomlum døgum.

- Eitt er vist, vit eru ikki teir somu, sum tá vit fóru avstað.

- Í fyrstuni heldur tú, at tú kanst hjálpa teimum, men sum fráleið ivast tú.

Ein lítil hending herfyri gjørdi, at eg fór at hugsa um, hvørt okkara lutur hevði gagnað.

Ein sivil flóttafólkanevnd innan ST hevði til húsa nærindis, har vit vóru staddir. Teir bóðu okkum koma at fara nakrar muslimar til Zenicia, har teir skuldu halda frí eitt vikuskifti. Hvørjir hesir muslimar vóru, og hví teir skuldu flytast til Zenicia í vikuskiftinum, segði søgan einki um.

- Vit høvdu ongur bussar, og komu tí til leguna í einum lastbili. Tá muslimarnir sóu lastbilin, gjørdust teir spinnandi óðir. Teir vóru ikki hermenn og vildu tí ikki sita í lastini. Teir bóðu okkum sjúgvá okkum avstað. Vit høvdu einki at gera í teirra landi. Vit fóru avstað aftur sum av torvheimum og kundu okkum ógvuliga illa.

Ungdómur í yvirgangsbólkum

- Tað kann ikki dyljast, at fólk verða oyðiløgd av at liva undir slíkum umstøðum sum í gamla Jugoslavia í fleiri ár.

Ólukkuligar avleiðingar eru, at heilar familjur doyggja út ella syndrast. Børn og ungfólk eru foreldraleys, og hava ongan góðan. Tað er ivasamt um tey nakrantíð gerast v fólk aftur, av tí sum tey hava verið fyrri undir krignum.

- Tað sæst m.a. aftur í einum felagsskapi hjá ungfólki, sum eitur teir hvítu svalimír. Hetta eru rættir yvirgangsbólkur, sum seta lívið í vága í sínum atsóknunum, og teir eru fullkomiliga líkasælir, um teir liva ella doyggja, sigur Símun Jákup.

Símun Jákup Højsted

Símun Jákup Højsted

Símun Jákup Højsted

Símun Jákup Højsted

Símun Jákup Højsted

Símun Jákup Højsted

Símun Jákup Højsted

Símun Jákup Højsted

Símun Jákup Højsted

Símun Jákup Højsted

Símun Jákup Højsted

Í útjaðararnum av býnum Tuzla har norðuri í landinum, hevur Símun Jákup Højsted virkað sum hermaður í 20 mánaðir. Hóast donsku hermennirnir noktaðu teimum at tosa við lokalu fólkini, so gjørdur teir tað kortini.

Símun Jákup sigur, at serbar, kroatar og muslimar nú búgva í Tuzla og at tóll fólkasløgini vilja hava frið, men at tað er óvist, um leiðarnir fyrri teimum ymsu fólkasløgnum vilja tað, tí nú er politikkur komin upp í leikin. Allir partar stríðast um landaøki og rættindi

